

додаткових змін, що в подальшому дозволить належними чином успішно виконувати поставлені перед поліцією завдання щодо забезпечення публічної безпеки і порядку, що, у свою чергу, є дуже важливим аспектом національної безпеки України в реаліях сьогодення.

1. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>.

3. Мінка Т. П. Забезпечення режиму воєнного стану органами Національної поліції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 1. С. 9–13.

4. Національна поліція в умовах воєнного стану: зміни в законодавстві. *Право в умовах війни*. URL : <https://law-in-war.org/nacziionalna-policiya-v-umovah-voeynogo-stanu-zminy-v-zakonodavstvi/>.

УДК 351.74+343.85

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/454-455

Володимир БОГОНІС

аспірант кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРЕВЕНТИВНА ТА ІНДИВІДУАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДОП (ПОГ)

Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Відповідно до цього визначення, а також згідно зі ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію» завданнями поліції є:

- 1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
- 2) охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) протидія злочинності;
- 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

Для виконання цих завдань поліцейські наділені певними повноваженнями. Одним із основних повноважень, окрім тих, що пов'язані з виявленням, припиненням правопорушень та притягненням до відповідальності винних, є попередження та недопущення протиправної поведінки та правопорушень. Отже, згідно зі ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція, відповідно до покладених на неї завдань, здійснює: превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень; вжиття заходів для запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі і його припинення [1].

Ключову роль у профілактичній діяльності Національної поліції відіграють, очевидно, підрозділи превентивної діяльності. Основними силами таких підрозділів є дільничні офіцери поліції (поліцейські офіцери громади), отже, саме вони виконують найбільший обсяг повноважень щодо профілактичної роботи. Згідно з наказом МВС України № 650 від 28.07.2017 найпершим обов'язком та основним напрямом діяльності ДОП та ПОГ є здійснення профілактичних заходів, спрямованих на запобігання вчиненню кримінальних та іншого роду правопорушень. Окрім цього, у зазначеному наказі вказано, що завданнями ДОП та ПОГ є: вжиття заходів для взяття на превентивний (профілактичний) облік осіб, щодо яких здійснюється превентивна (профілактична) діяльність та внесення відповідної інформації до ЄІС МВС; співпраця з групами реагування патрульної поліції (далі – ГРПП) щодо застосування превентивних (профілактичних) заходів стосовно осіб, які схильні до вчинення правопорушень та/або перебувають на превентивних (профілактичних) обліках поліції [2].

Отже, що саме являє собою профілактичний облік? Згідно із визначенням, наданим у Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», профілактичний облік – це здійснення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України

організаційно-практичних заходів щодо контролю за поведінкою кривдника з метою недопущення повторного вчинення домашнього насильства, за дотриманням ним тимчасових обмежень його прав та виконанням обов'язків, покладених на нього у зв'язку із вчиненням домашнього насильства [3]. Як було вказано раніше, ДОП (ПОГ) вживають заходів для взяття на облік осіб, які вчиняють домашнє насильство. Порядок взяття на такий облік затверджений наказом МВС України № 124 від 25.02.2019 «Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України».

У контексті цього наказу, а також згаданого у попередньому абзаці закону уповноваженими підрозділами органу НПУ, на думку П. Біленка, є: підрозділи патрульної поліції, ювенальної превенції та служба дільничних офіцерів поліції [4]. Однак основним суб'єктом є саме ДОП та ПОГ, оскільки переважна більшість повноважень щодо профілактичних обліків належить саме до їхньої компетенції (але це не стосується взяття на такі обліки дітей-кривдників, так як цим займаються лише працівники підрозділів ювенальної превенції [5]).

Чому саме на ДОП (ПОГ) покладено такі повноваження? Тому що саме дільничні офіцери поліції є основними посадовими особами в органах поліції, які безпосередньо взаємодіють з громадянами. Вони встановлюють контакт з місцевими громадами, вивчають специфіку кожного району, аналізують статистику правопорушень і виявляють фактори, які сприяють зростанню їх кількості, а також спілкуються з місцевими жителями, слухають їхні проблеми та скарги. Це дозволяє їм реагувати на потенційні проблеми та оцінювати ризики заздалегідь, перш ніж вони переростуть в серйозні злочини.

Індивідуально-профілактична діяльність полягає в роботі з особами, які перебувають під підвищеним ризиком вчинення правопорушень, у тому числі кримінальних. До таких можуть належати особи, які нещодавно звільнились з місць позбавлення волі, або ж особи, поведінка чи оточення яких може свідчити про їхню схильність до вчинення протиправних дій. Дільничні офіцери встановлюють контакт із такими особами та надають їм підтримку і допомогу у вирішенні проблем, які можуть сприяти їхній криміналізації, а також надають можливість для перевиховання та повернення до суспільства. Крім того, дільничним необхідно звертати увагу на дітей та підлітків, сім'ї яких опинились у скрутному фінансовому становищі чи складних життєвих обставинах, так як ці фактори можуть наштовхнути дітей стати на «хитку доріжку» та піти кримінальним шляхом, і взаємодіяти з підрозділами ювенальної превенції щодо запобігання залученню їх до злочинної діяльності.

Отже, дільничні офіцери поліції виконують важливу роль у здійсненні превентивної та індивідуально-профілактичної діяльності. Для цього законодавчо ДОП (ПОГ) були наділені деякими повноваженнями для здійснення такої діяльності, одним з яких є взяття певної категорії осіб на профілактичні обліки, так як саме вони володіють необхідними знаннями, навичками та ресурсами для виконання таких завдань. Цей аспект діяльності є ключовим саме у контексті забезпеченні громадської безпеки та порядку, тому що саме попередження та недопущення вчинення правопорушень є основним методом боротьби з протиправною поведінкою деяких осіб, схильних до їх вчинення, перевиховання таких осіб та повернення їх до нормального життя.

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>.

2. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28.07.2017 № 650. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text>.

3. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#top>.

4 Біленко П. Уповноважені органи Національної поліції України як суб'єкти запобігання та протидії домашньому насильству. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 10. С. 157–161.

5. Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України : наказ МВС України від 25.02.2019 № 124. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0270-19#Text>.